

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: A-78/06
Zagreb, 22. ožujka 2007.

**Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012.
Obveza Državnog odvjetništva Republike Hrvatske iz točke 5. "Završnih
odrednica"**

Vlada republike Hrvatske prihvatila je 22. ožujka 2006. Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece od 2006. - 2012. (u daljnjem tekstu Nacionalni plan aktivnosti). Vezano za provedbu mjera i aktivnosti od strane državnih odvjetništava u odnosu na poglavlje 2 (Područja djelovanja, aktivnosti i plan provođenja aktivnosti), potpoglavlje X. "Zlostavljana i zanemarena djeca", Državno odvjetništvo Republike Hrvatske kao nositelj tih aktivnosti je zaduženo objaviti – izraditi propise za provedbu mjera iz svoje nadležnosti na svojim web stranicama. Ovime Državno odvjetništvo Republike Hrvatske u cijelosti udovoljava obvezi iz točke 5. "Završnih odrednica".

**2. PODRUČJA DJELOVANJA, AKTIVNOSTI I PLAN PROVOĐENJA
AKTIVNOSTI**

X. Zlostavljana i zanemarena djeca

Propisi

Zakonom o sudovima za mladež (NN-111/97, 27/98, 12/02) predviđeno je, osim suđenja maloljetnim i mladim punoljetnim počiniteljima kaznenih djela, i suđenje odraslim osobama kada počine kazneno djelo na štetu djece i maloljetnika.

U tu svrhu Zakon o sudovima za mladež navodi ukupno 27 kaznenih djela opisanih u Posebnom dijelu Kaznenog zakona za koje se odraslim osobama sudi pred sudom za mladež kada kazneno djelo počine na štetu djeteta ili maloljetne osobe.

Radi se većinom o kaznenim djelima protiv spolne slobode i spolnog čudoređa i o kaznenim djelima protiv obitelji i mladeži, kreiranih u cilju zaštite djece i maloljetnika od kriminalnih djelatnosti odraslih osoba kojima se ugrožava njihov tjelesni integritet, zdravlje, nesmetani spolni razvoj, te odgoj i harmonični razvoj ličnosti.

Člankom 117. Zakona o sudovima za mladež tako je previđeno slijedeće:

"Sudovi za mladež sude odraslim počiniteljima za slijedeća kaznena djela na štetu djece i maloljetnika propisana Kaznenim zakonom:

- teško ubojstvo (članak 91.),
- čedomorstvo (članak 93.)
- sudjelovanje u samoubojstvu (članak 96.)
- protupravno oduzimanje slobode (članak 124.)
- otmica (članak 125.)
- zlostavljanje u obavljanju službe ili javne ovlasti (članak 127.)
- nasilničko ponašanje u obitelji (članak 215.a))
- silovanje (članka 188.)
- spolni odnošaj s nemoćnom osobom (članak 189.)
- prisila na spolni odnošaj (članak 190.)
- spolni odnošaj zlouporabom položaja članak 191.)
- spolni odnošaj s djetetom (članak 192.)
- bludne radnje (članak 193.)
- zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom (članak 194.)
- podvođenje (članka 195.)
- iskorištavanje djece ili maloljetnih osoba za pornografiju (članak 196.)
- upoznavanje djece s pornografijom (članak 197.)
- rodoskrvnuće (članak 198.)
- povreda dužnosti uzdržavanja (članak 209.)
- oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe (članak 210.)
- promjena obiteljskog stanja (članak 211)
- napuštanje djeteta (članak 212.)
- zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe (članak 213.)
- izvanbračni život s maloljetnom osobom (članak 214.)
- sprječavanje i neizvršenje mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe (članka 215.)
- uspostava ropstva i prijevoz robova (članak 175.)
- međunarodna prostitucija (članak 178.)“

Kada se sudi odraslom počinitelju kaznenog djela na štetu djece i maloljetnika, kazneni postupak se provodi prema općim odredbama Zakona o kaznenom postupku, no Zakonom o sudovima za mladež predviđa se i niz dodatnih garancija usmjerenih na optimalan stupanj zaštite djece i maloljetnih oštećenika.

Slijedom toga se sudovi za mladež i određeni istražni sudac u postupanju s oštećenim djetetom, odnosno maloljetnikom trebaju pridržavati odredbe članka 119. Zakona o sudovima za mladež, koji nalaže obazrivost pri vođenju procesnih radnji imajući na umu moguće štetne posljedice postupaka na odgoj i razvitak mlade osobe.

Stavkom 2. članka 119. Zakona o sudovima za mladež određuje se način postupanja pri ispitivanju djeteta ili maloljetnika u svojstvu svjedoka, te se tako ograničava broj njihovog ispitivanja na najviše dva puta. Ispitivanje se uvijek provodi uz pomoć pedagoga, psihologa ili druge stručne osobe. U istrazi se ispitivanje provodi snimanjem pomoću tehničkih uređaja za prijenos slike i zvuka bez nazočnosti suca i

stranaka, a pitanje djetetu, odnosno maloljetniku stranke mogu postavljati putem istražnog suca ili stručne osobe.

Osim zaštite djece i maloljetnih oštećenika ove odredbe osiguravaju kvalitetnu ocjenu vjerodostojnosti svjedočkih iskaza djece i maloljetnika.

Na temelju odredbe članka 120. Zakona o sudovima za mladež, predsjednik suda postaviti će oštećeniku ili oštećeniku kao tužitelju opunomoćenika iz redova odvjetnika u slučajevima kada je to neophodno radi zaštite njegovih zakonskih interesa u kaznenom postupku protiv odraslog počinitelja kaznenog djela iz čl. 117. Zakona o sudovima za mladež.

Odredbom članka 121. Zakona o sudovima za mladež nameće se dužnost sudovima za mladež da obavijeste nadležni centar za socijalnu skrb o činjenicama i okolnostima utvrđenim u kaznenom postupku protiv odraslog počinitelja kaznenog djela koji su pridonijele viktimizaciji djeteta u konkretnom slučaju, čime se osiguravaju i prateće aktivnosti socijalne službe zbog mogućih štetnih posljedica postupaka na odgoj i razvitak mlade osobe.

U predmetima kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika, članak 126. Zakona o sudovima za mladež obvezuje na hitnost postupanja sva tijela koja sudjeluju u postupku kao i druga tijela od kojih se traže obavijesti, izvješća ili mišljenja.